

Pasibaigė Anglekasiu Streikas

Anglekasiai Gryžta į Kasyklas

Kuoveikias bus paskirta komisija iš trijų

PASIŪSTA ANGLEKASIAMS ĮSAKYMAS EITI DARBAN.

Pergalėtoju pasirodė prezidentas Lewis.

Indianapolis, Ind., gr. 11. — Pasibaigė streikas visose minkštųjų anglių kasyklose.

Šiandien ir artimiausiomis dienomis apie 400,000 anglekasių išnaudo pelnys sau duoną po žeme ir anglimis aprūpins šalį ir kitas pasaulio dalis.

Darbininkai dirbs naujomis sąlygomis. Iš pradžių gaus 14 nuoš. didesnę užmokėstį. Paskui sulig reikalo užmokėstį jiems padidins specialiai nuskirotoji komisija iš trijų žmonių.

Komisija visapusiai ir nuodugniai ištirs visų stovų anglių industrijoje ir pakels užmokėstį anglekasiams. Darbininkai tikisi laimėti 26 nuoš. didesnę užmokėstį.

Išsiųsta įsakymas darbininkams.

Vakar čia kuone visą dieną dar tarėsi anglekasių organizacijos viršaičiai. Radikalai aštriai užsivarinėjo. Bet jų visus argumentus sutruškino veikiantysis prezidentas Lewis su savo šalininkais.

Pabaigoje imta balsuoti klausime, ar priimti, ar atmesti prezidento Wilsono pasiūlymus.

Didžiama balsų nutarta priimti pasiūlymą, ty. kuoveikias darbininkams pertraukti streiką.

Zaibo greitumu žinia apie tai pasiekė visus šalies kraštus. Visi lengviau atsiduso.

Ir tuojaus po to visų anglekasių distriktų lokalėms unitoms mušta telegramos apie balsavimų pasekmę su įsakymu visiems organizacijos nariams tuojaus pertraukti streiką ir grįžti darban.

Taip pat pranešta, jog apie streiko atšaukimą smulkmenos ir prezidento Wilsono pasiūlymų išaiškinimai kuoveikias bus išsiųsti unitoms.

Pakilo Lewiso asmuo.

Už streiko pabaigimą daugiausia pasidarbo anglekasių organizacijos veikiantysis prezidentas Lewis.

Šiandien jo asmuo gana augštai pakilo tarpe didžiūnos anglekasių. Juo nepatenkinti tik radikalai. Bet šitų yra nedaug.

Zinovai tvirtina, jog su 14 nuoš. daugiau užmokėsties anglekasiai per metus laimėjo apie 70 milijonų dolierių viršaus.

Sakoma, jog į porą savaičių anglių bus užtektinai ir tuomet pasibaigs nepakenčiamas suvaržymai.

JUGOSLAVIJA SUTRAUKIA KARIUOMENĘ DALMATIJON.

Iškalno apsisaugojama prieš italus.

Vienna, gr. 11. — Iš Agram pareina žinių, jog pirmasis ir ketvirtasis jugoslavų armijos korpusai maršuoja ant Dalmatijos ir Šiaurinės Albanijos. Serbijos (Jugoslavijos) vyriausybė, sakoma telegramose, tą faktą paaiškina tuo, jog norina prieš Italijos okupaciją apdrausti Dalmatiją ir Albaniją. Kaip vienur, taip kitur jugoslavai pasirėmę kraują lieti.

JAPONIJA PERKA VOKIEČIŲ ORLAIVIUS.

Berlynas, gr. 11. — Japonijos vyriausybė užsakė Vokietijoje padirbdinti du milžiniškus orlaivius, tinkamus karės tikslams, su visomis reikalingomis prietaisomis, kokios išrasta buvusios karės metu.

Už orlaivių Japonija užmoka gerus pinigus. Svetimos viešpatijos naudojasi vokiečių mokslu, įgytu karės metu.

NIEKO NEIŠEJO IS TARYBŲ SU SOVIETŲ RUSIJA.

Londonas, gr. 11. — Vyriausybės paskelbta, jog Anglija nesutaukusi su sovietų Rusija nelaisvų susimainymo klausime.

BULGARIJA PAREIKLAUSIŠDUOTI SAVO KARALIŲ.

Buvęs karalius su kitais bus teisiamas.

Geneva, gr. 11. — Iš taikos konferencijos, Paryžiuje, perėję Sofiją pravažiavo bulgarų premjeras Stambulevsky.

Pasikalbėjime premjeras pasakė, jog Bulgarija kuoveikias pareikalaus išduoti buvusį karalių Ferdinandą, kuris šandien apsigyvenęs Ungarijoje.

Buvęs karalius su buvusiais ministrais bus teisiamas už išdavimą Bulgarijos, intrankiant šalį pragaistingon karėn.

"SAUBIESIEMS" NEVYKSTA.

Washington, gr. 11. — Columbia distrikto angščiausias teismas buvo paduota peticija, kad ateinančiais metais neturėtų veikti visatina prohibicija Suv. Valstijose. Peticijoje buvo pasakyta, jog konstitucijos amendmento neratifikavo 36 valstijos, nes iš jų kelios ratifikavimą turės patvirtinti referendumu.

Peticiją buvo padavęs Robert A. Wideman iš Port Jarvis, N. Y.

Teismas peticiją atmetė pareikšdamas, jog nesama jokio pamato kabinėties prie prohibicinio amendmento.

LAKUNAS MAYNARD IMAMAS NAGAN.

Washington, gr. 11. — Žinomas lakunas, buvęs protestantų prieseris Maynard, aną dieną viešojo kalboje pasakė, jog S. V. lakunai girtuokliavimas, jog del girtuokliavimo pasitaiko tad daug nelaimių ir su lėktuvais. Pasakė, jog jis tikras esąs blaivininkas ir todėl laimėjęs buvusias lenktynes oru.

Dabar karės departamentas pareikalavo, kad lakunas Maynard savo kalbą patvirtintų faktais. Norima sužinoti, kiek yra tiesos jo žodžiuose.

Nes karės departamentui yra žinoma, jog mėgstantieji svaigalus neprimami į lakunus.

BRANGUS KARŠ LAIVAS.

Londonas, gr. 11. — Po praėjusios laisios karės buvo sumanyti tolesniai viešpatijoms nesiginkluoti.

Bet štai šimet Anglijos vyriausybė pasistatydino milžinišką karės laivą, kurs atsiejo \$25,125,000, neįmanant laivo išsengimo.

PADUOS PARLAMENTUI BILIŲ AIRIJOS KLAUSIME.

Airijai pasiūloma du parlamentu.

Londonas, gr. 11. — Anglijos premjeras Lloyd George Airijos savyvaldos bilij parlamentui induos ateinantį pirmadienį, rašo laikraštis Daily Mail.

Tas pat laikraštis pažymi, jog bilijui pasiūloma Airijai turėti du atskirus parlamentus su bendroju senatu. Bet senatui teisės dar nenustatytos.

Bilijaus pasisekimas parlamente, sako laikraštis, priguli nuo pačios vyriausybės pilno pasidarbavimo.

Pirmasis admiraliteto lordas Long, aną vakarą kalbėdamas pažymėjo, jog pirmu kartu D. Britanijos istorijoje Anglijos vyriausybė patenkinti airių tautą.

BAISUS VARGAS IR BADAS VIENNOJE.

Žmonės pagrobia vaikams skiriamą maistą.

Geneva, Šveicarija, gr. 11. — Iš Australijos sostinės Vienos čia sugrįžo Randoniojo Kryžiaus vienas viršininkas. Jis pasakoja, jog Vienoje vaikams skiriamą maistą dažnai suvartoja išalkę patys tėvai. Gi vaikus palieka Randoniojo Kryžiaus priežiūra.

Anot jo, dažnai suaugusieji nuo vaikų tiesiog atima maistą. Daugelis žmonių maitinasi šunienu. Išalkę vargdieniai maistui pavartoja ir kates. Pasisų daiktai dedasi Viennoje.

Vokiečiai Maištus Kelia Pabaltijoje

Iš taikos konferencijos Dorpate

PENKI KAREIVIŲ TRAUKINIAI ATGAL SUGRYŽO.

Pranešama, nužudytas prancūzų oficerias.

ESTAI TARIASI SU BOLŠEVIKAIS.

Taikos klausimas atidedamas toliaus.

Ryga, gr. 9 (suvečinta). — Iš rytinės Prūsijos apturima būtinųjų žinių. Penki traukiniai su vokiečiais kareiviais, katrie toms dienomis aplėdo Lietuvą, sustojo Tilžėje ir kareiviai atsisakė grįžti Vokietijon, sulig pirmiau padarytos sutarties su lietuviais ir talkininkų komisija.

Paskui iš tų keturi traukiniai sugrįžo į Memelį (Klaipėdą) iš kur išnaudo ima grumoti Lietuvai ir Latvijai.

Tos vokiečių kariuomenės vyriausioji stovykla yra Karaliaučiuje. Sakoma, jog kareiviai atsisakė grįžti Vokietijon sulig įsakymo iš tos stovyklos.

Vokiečių žiaurumas.

Toms dienomis baigiasi nustatytas laikas, kuomet Lietuvoje neturi likti nei vieno vokiečių-rusų kareivio. Tad prieš aplėdimą Lietuvos tie kareiviai tiesiog žverėškėja. Viešpatijū jų būriai pakelia maištus, žiauriai apsieina su civiliais gyventojais.

Talkininkų militarinė misijos maršas šiauliuose užpuolė vokiečiai kareiviai. Pranešama, jog nužudytas vienas prancūzų oficerias. Kiti talkininkų oficeriai buvo priversti aplėsti miestą.

Talkininkų militariniai atstovai Rygoje nuomonianija, jog tai busias vokiečių reakcionierių darbas. Vokietija karės metu neteko didelių plotų vakaruose. Tad dabar per peilį vokiečiai mėgina atsigriebti rytuose.

Ve kodėl jie žverėškėja. Tai paskatindys jų pastangos.

Pavojus Pabaltijai.

Jei vokiečių-rusų kareiviai grąžinami atgal Lietuvon, galimas daiktas, kad su tais kareiviais galės išnaudo sugrįžti ir jų buvęs vadas gen. von der Goltz.

Tuomet dar labiaus susipainiotų Pabaltijos problema.

Nes reikia atsiminti, jog be to vokiečių trukimo Pabaltijai grunuoja dar rusų reakcionieriai, paskui bolševikai ir pagaliaus lenkų imperijalistinis veikimas prieš Lietuvą. Lenkai nori siekti dar toliaus. Jiems norisi ir pačios Latvijos dalies.

Aišku knip ant delno, kad talkininkai šandien yra priversti nėslepti savo sumanyimų Pabaltijos klausime. Bet kuoveikias paskelbti viešai galutiną savo politiką. Talkininkai turi pripažinti Pabaltijos viešpatijoms nepriklausomybę. Nes lukiavimas duos karęj pasekmių.

Dorpatas, gr. 8 (suvečinta). — Estai su bolševikais vėl taip vadinamą taikos konferenciją. Estų atstovams pavyko perkalbėti bolševikų atstovus, jog pirmiausia konferencijoje turi but tariamasi armistacijos klausime. Ir tik iš armistacijos galės išplaukti taikos tarybos.

Bolševikai nenoromis sutiko. Tad dabar vedamos diskusijos vientik apie armistacijos sąlygas. Bolševikai tikisi paskui gauti progos tarties taikos klausime. Bet estai neprielankia taikai.

Bolševikai atnaujina atakas estonijos fronte.

Estai visur stipriai linko.

Revelis, Estonija, gr. 11. — Narvos fronte bolševikai atnaujino ofensyvą prieš estus.

Po smarkaus artilerijos veikimo bolševikų kariuomenė atliko net dešimtį nuožnių atakų keliose vietose.

Anot oficialio estų pranešimo, visos atakos tečiaus atmuštos. Bolševikai, kaip atakuojantieji, panešė didelius nuostolius.

APSAUGOTI NEPRIKLAUSOMYBĘ.

Londonas, gr. 11. — Estonijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Ukrainos, ir Baltgudijos atstovai Dorpate turėjo konferenciją, kurioje išreikšta prielankumas visoms toms viešpatijoms padaryti militarinę ir politinę santarvę su tikslu apsugoti nepriklausomybę.

Apie tai čia apturėta žinių iš Kauno.

AUSTRALAS LAKUNAS LAIMĖJO \$50,000 DOVANĄ.

Port Darwin, Australija, gr. 11. — Kapitonas Ross Smith, Australijos lakunas, pirmutinis atskrido čia lėktuvu iš Anglijos.

Už tai jis laimėjo \$50,000 dovanų, kokias paskyrė Australijos vyriausybė.

Lakunas Smith 11,500 mylių oru kelionę atliko per 30 dienų.

GRUODŽIO 11, 1919 M.

Chicago. — Šandien apsiniaukę, temperatūra kyla; rytoj nepastovus oras.

Vakar žemiausia temperatūra buvo 8 laipsniai žemiau nulio.

Lenkai Nesutinka Tarties su Lietuviais

Didelis Lietuvių Karės Grobis

LIETUVIŲ EGZEKUTIVIO KOMITETO PRANEŠIMAS.

Lietuvių Egzekutivis Komitetas Washingtone gavo sekančias kablegramas iš Paryžiaus nuo p. Balužio ir iš Londono nuo p. Bielskio:

Paryžius. — Lietuviai užėmė Radviliškį. Paėmė nuo vokiečių-rusų du šimtu armatų, du tukstančių kulkasvaidžių, daugelį amunicijos ir karės medžiagos. Tarpe Tauragės ir Batakių lietuvių kariuomenė perkirto Šiaulų-Tilžės geležinkelį ir tuo budu apsupo vokiečių-rusų kariuomenę.

Paryžius. — Viliešio misija Amerikon iškelti gruožio 6 garlaivį Lafayette.

Salimais Šiaulius lietuvių pilnai nugalėjo vokiečius-rusus. Talkininkų komisija, vokiečių generolo Eberhard prašoma, sustabdė lietuvių ofensyvą tik už trijų kilometrų nuo Šiaulių. Pasekmėje su tikta su sąlygomis, kad vokiečiai-rusai tuojaus aplėstų.

Lietuvą, atidavę lietuviams visus ginklus ir karės medžiagą. Sulig padarytos ir patvirtintos sutarties, vokiečiai-rusai ligi gruodžio 14 turi visai pasiskalinti iš Lietuvos.

Anglijos atstovas Kaune, pulk. Ward, buvo sumanęs Lietuvų - Lenkų - Talkininkų konferenciją su tikslu išrišti lietuvių su lenkais nesutikimus.

Lietuvių vyriausybė sutiko su tuo pasiūlymu. Bet iš Varšavos atsakyta, jog lenkų vyriausybė nenorinti tarties ir nenorinti, kad kas svetimas maišytųsi į vidujiniū Lenkijos reikalus.

Londonas. — Lietuvių spēkos pilnai įveikė vokiečius. Lietuviams teko 20 armatų, 50,000 šovinių, 30 lėktuvų, 50,000 bombų, 8 automobiliai, 100 kulkasvaidžių, 75,000 patronų juostų, 10,000 raketų. Kitkas dar neapskaityta.

Lietuviai užėmė Šiaulius ir Joniškį. Lietuvoje yra 20 anglų oficerų. Daugiau iškelti.

SUV. VALSTIJOS ATSIŠAKO NUO VEIKIMO SIBERIJOJE.

Apie tai praneša japonų laikraštis.

Honolulu, gr. 11. — Iš Tokyo pranešta, jog tenai japonų laikraštis Nippu Jiji paskelbė štai ką:

Sov. Valstijų vyriausybė paformavo Japoniją, jog Amerika atsisako tolesniai veikti Sibirijoje. Taigi toliaus ne-duosianti jokios pagalbos nei admiralui Kolčakui.

Iš Irkucko į Tokyo pranešta, jog geležinkelių amerikoniška komisija, kurios prieškaij stovi inž. Stevens, aplėdžia užimamas vietas Sibirijoje.

New York, gr. 11. — Čia aną dieną atplaukė prancūzų garlaivis Britannia. Tarpe pasakojimų vienas sergas rauplėmis. Todėl valdžios įsakymu visi pasakojimai ir visa igula pačiėpyta.

BOLŠEVIKAI GRUMOJA SIBIRIJAI.

Tas pakelia nerimavimą japonuose.

Washington, gr. 11. — Čia patirta, jog vietos japonų ambasadorius Shidehara yra atlikęs keletą konferencijų su valstybės sekretoriu Lansing.

Pasakojama, jog tos konferencijos yra surištos su bolševiku veikimu Sibirijoje. Bolševikai tenai taip smarkiai pažangiuoja, kad Japoniją apima baimė.

TURIMA \$130,000,000 NUO TOLIJŲ JURĖS.

Washington, gr. 11. — Karės metu Suv. Valstijos jurėse panešė \$130,000,000 nuostolių. I šituos nuostolius priskaitomas ir vokiečių nuskandintas garlaivis Lusitania.

Sakoma, jog Suv. Valstijos tuos nuostolius atgaus nuo Vokietijos.

"DRAUGAS"

LITHUANIAN DAILY FRIEND
Published Daily Except Sundays by
DRAUGAS PUBLISHING CO., Inc.,
1800 W. 46th St., Chicago, Illinois.
TERMS OF SUBSCRIPTION
One Year \$5.00
Six Months \$3.00
Three Months \$1.50
At NEWS-STANDS 2c A COPY
Advertising rates on application

LIETUVIŲ KATALIKŲ DIENRASTIS**"DRAUGAS"**

Eina kasdieną išskyrus nedidelius.

PRENUMERATOS KAINA:

CHICAGO IR URSIENYJE:

Metams \$5.00
Pusmetiui 3.00

SUV. VALST.

Metams \$5.00
Pusmetiui 3.00

Prenumerata mokasi išskaičiuoti. Laikas skaitosi nuo užsakymo dienos ne nuo Naujų Metų. Norint permainyti adresą, visada reikia prisiųsti iš anksto adresu. Pinigai geriausia siųsti išprekiant krasoje ar ekspres "Money Order" arba įdėdami pinigų į registruotą laišką.

"Draugas" Publishing Co.
1800 W. 46th St. Chicago, Ill.
Telefonas McKinley 6114

Oficijalės komedijos

Seredyje, 3 gruodžio, šių metų, asmenys vedantieji lietuvių politikos reikalus Washingtono, D. C., atvykę į Pildomojo Tarybų Komiteto posėdį New Yorko viešbutyje Waldorf Astoria pranešė, kad lietuvių kariuomenė atėmusi iš vokiečių-rusų du tukstančių armoretų.

Pasirodo, kad Lietuvos Delegacijai iš Paryžiaus telegrafavo, jog lietuvių minėtame laimejime gavę "two hundred cannon," t. y. du šimtus armoretų.

Kapitonas-gi Bielskis iš Londono telegrafavo 7 gruodžio, 1919 m., kad lietuvių tame pačiame laimejime atėmė "twenty cannons," t. y. dvidešimt armoretų.

Mes nesakome, kad ponai vedantieji Lietuvos reikalus Amerikos sostinėje pamelavo Pildomojo Komiteto posėdžiui, norėdami sudaryti už palengvinantį kokį nors sau geistą nutarimą. Taip paprastai daro nesąžiningi finansistai. Mes neįtariame taip skaudžiai mūsų augtūsius politikus.

Jie tikrai nežino, kas tai yra oficialių pranešimų rimtė. Jie nesiskiria nuo tų tamsių liežuvininkų, kuriuos po kelis kartus dešimteriopai padidina paskala leidamos ji per savo burnas.

Nesistebėkime, jei gali patirsim, kad lietuvių iš vokiečių-rusų atėmė tik dvi armoreti. Ir tai bus gerai. Bile ne anie atėmė iš lietuvių.

Liudna matyti.

Katalikiškoji Lietuvių visuomenė šiais karės laikais nesigilėdama savęs kloti aukas tėvynės reikalams. Ne visos tos aukos teko tų kur buvo reikalingiausios. Kaikurie asmenys mažai arba nieko naujo nedarydami tėvynai, ome didesnę algą iš jai paskirti pinigų. Prie to algy paskyrimo pritaupo ir katalikų priešai. Jie pažadėjo knikuriems silpnadumoms katalikams: "Duosim pasikyrimą, katalikų fonu, už jums mokėti tirstas. Bet jai turite užstatyti

rašyti neteisingų ir paniekinančių raštų katalikų veikėjams, jūs turite traukinti jiems jų darbą."

Iš lietuvių tarpo atsirado "katalikų" prisiėmusių šitokį uždavinį. Nesistebėkime! Iš mūsų tautos išėjo tie, kurie sulenkino visus Lietuvos dvarus, iš mūsų tautos yra tie, kurie patsidavė lenkams arba rusams. Kodėl gi iš mūsų tautos negalėtų būti žmonių duodančių su kumščiu į veidą tam, kuris dirba tautos darbą neieškodamas garbės, neimdamas nei algos?

"Talka."

Spalio mėnesyje šiais 1919 metais Lietuvoje pradėjo eiti mėnesinis laikraštis "Talka." Jį redaguoja p. Petras Šalčius, gyvenantis Kaune, o spausdina tą laikraštį Tilžeje Jogamasto spaustuveje. Tas redakcijos tolimas nuo spausdintuvės sunkiai suprantamas, bet spėjama, kad redaktorius turi gyventi Kaune, nes yra Kooperacijos departamento valdininku prie vienos lietuvių ministerijos. Spausdinimas Tilžeje laikraščio redaguojamo Kaune parodo, kad Didžiosios ir Mažosios Lietuvos santikiai eina tankyn. Tėvynai bus iš to naudos.

Laikraštis "Talka" yra skiriamas vien tik kooperacijos reikalams. Mūsų tautos prekybos iki pabaigai devynioliktojo šimtmečio beveik nebuvo. Tik paskutiniiais laikais ji pradėjo kilti. Atskirų žymių pirklių Lietuvoje vis-gi nesusilaukėme, bet prieš karę jau buvo atsiradę apie tris šimtus sankrovų, priklausančių vartotojų draugijoms. Tai-gi Lietuvos prekyba, matoma, kyla tokiu būdu, kad žmonės sudaro draugiją su tikslu nusipirkti išvien tų daiktų, kurių jiems tankiausiai reikia visiems. Idant jų sankrova galėtų veikti, įsteigėji sudeda kiekvienas dalį pinigų, už kuriuos perkama pirmieji reikmenys. Nors kiekvienas įsteigėjas įmoka mažai pinigų, bet esant daug įsteigėjų, susideda žymi suma. Daigtus išpardavus, pinigai grįžta su pelnu.

Kadangi tokios sankrovos yra kuriamos vien su tikslu apirpinti pačių pirkėjų reikalus, delto jos ir vadindavosi savartotojų sankrovomis. Vadinama, tokios bendros pirklybos yra sutartinas darbas. Lotyniškai tokį darbą vadina kooperatio. Iš to ir kilo vardas kooperacija. Lietuviai turėjo tam tikrą vardą sutartinam darbui. Jie sakydavo **Talka**, delto tuo vardu ir tapo praeitis kooperacijos laikraštis.

Mūsų redakcija gavo keliotą egzempliorių pirmo numerio "Talkos." Jei visi tolymesnėji numeriai bus taip geri, kaip pirmasis, tai galėsime pasidžiaugti ir turėsime naudos.

Amerikoje beveik negirdėt vartotojų draugijų arba kooperacijų. Čia visa pirklyba eina agentais, apgarsinimais, dideliais nuomėnais tenkančiais perkupėjams. Ta amerikinė pirklybos rūšis daug prisidėjo prie to, kad viskas pabrango. Kooperacijos arba vartotojų sankrovos galėtų žymiai atpiginti reikmenis, delto ir čia lietuviams būtų naudinga susipažinti su kooperacija.

Vienas "Talkos" numeris atseina 1 auksinas. Neperseimai, turbūt, per klaidą už auksinę norėta gauti dolerių. Tat jau perdang. Užteks, jei auksinis skaitysime ketvirtą dalį dolerio, nors bankinė kaina yra 4 centai ir pusė 24 pusla-

ŽINIOS IS LIETUVOS.

Marijampolė,

Rugsėjo 29 d., 1919 m.

("Draugo" korespondencija).

Marijonų vienuolija palengva auga. Dabar čia yra aštuoni kunigai. Kunigai Reklaitis, Dargis ir Andziulis jau nuo pernai rudens pas marijonus. Šią vasarą įstojo kun. Krikščiuikaitis. Jis gyvena vienuolyne jau nuo žiemos. Kun. Česaitis neperšonai parvažiojo iš Šveicarijos. Vakar atvyko kun. Matulaitis (jaunas) ir liks marijonu. Kun. Navickas (teologijos magistras) išvažiojo į Seinus ir tenai bus klierikų dviasios tėvas. Brolių novicijate yra aštuoni: vienas jų Albinas Žilinskas. Aš jį mokiniu, eina jau penktos klasės kursą; penki eina į gimnaziją. Rengiasi dar atvažiuoti kun. Gergelys. Darbo turime tiek, kad visko neaprepiame. Kun. Česaitis mergaičių gimnazijoje mokina tikybos. Aš aštuntoje ir septintoje klasėje abiejose gimnazijose dėstau istoriją. Kun. Reklaitis mokina truputį lotynų kalbos (6 valandas) ir yra novicijato vedėjas mūsų ir mergaičių vienuolijoje. Novicijatų (vyrų) vedėjas iki rugpjūčio buvau aš; Vilniaus vyskupui norint, ta pareiga teko kun. Reklaitiui. Aš pernai žiemą buvau Seinuose lietuviškos gimnazijos direktorius. Pernai vasarą man buvo įsakyta kraustytis į Marijampolę ir rugsėjo mėnesyje atlaikęs pirmas lietuviškas rekolekcijas klierikams vos tik susikursios lietuviškos seminarijos, Seinus atsiveikins, parvažiuavau į Marijampolę.

Suvalkijoje "Žiburys" yra įsteigęs daug gimnazijų: Marijampolėje, Seinuose, Sakiuose, Prienuose, Vilkaviškyje, Namiestyje ir Kybartuose. Pradžią išėjo iš Marijampolės. Kaip vokiečiams užėmus Lietuvą, pirmosios karo baishybės buvo praėjusios, Marijampolėje "Žiburys" sutarė steigti lietuvišką gimnaziją ir įsteigė. Daugiausia prie to darbo buvo prisidėjęs akademiją baigusis Jonas Dailidė. Gyvuoti jai neilgai lemta buvo. Vokiečiai ją uždarė, išvaikė mokinius ir josoliausiąjį darbininką kl. Dailidę išvežė į Vokietiją, iš kur jis pernai rudenyje išbadėjęs ir džiovos baigiamas sugrįžo į Vilnių ir tuo mirė.

Vilniuje per seimą, buvusį rugsėjo mėnesyje 1917 m., pajutome, kad vokiečiai leis steigti bent kelias Lietuvoje gimnazijas. Aš patsčiau į vokiečių valdybą sužinoti jų nuomonės. Truputį lengvesniam vėju pastelėjus, dar Vilniuje budami sutarėme steigti Marijampolėje. Aš parašiau prašymą, kuris buvo parvežtas į Marijampolę "Žiburio" valdybai pasirašyti ir įduoti Marijampolės apskričio viršininkui. Neilgai trukus taip pat padarė ir Seinų "Žiburio" skyrius. Taip pirmiausiai gimnazija buvo įsteigta Marijampolėje tą patį rudenį adventuose, o po Naujų Metų Seinose. Paskui viena po kitos steigėsi ir kitose vietose. Išvyk buvę kalbama, kad tiek gimnazijų negalės laikytis, nebusių mokinių. Dabar praktika rodo, kad mokinių visos yra gana. Pilna gimnazija yra Marijampolėje, čia ir mergaičių ir vyrų turi

pių knygutė Amerikoje paprastai atseina 25c. Tai nebus neteisybės tiek imti už "Talką," jei tik to naudingo laikraščio leidėjams teks pinigai.

jau po aštuonias klases. Kitose yra tik po kelias klases. Prieš vakacijas visose "Žiburio" gimnazijose buvo beveik 1100 mokinių. O po atostogų tūskaičius keliais šimtais padidėjo.

Šią vasarą abi Marijampolės "Žiburio" gimnazijos buvo atiduotos valstybei. "Žiburys" dabar Marijampolėje gimnazijos neturi. Marijampolėje, še dvių minėtųjų valstybių gimnazijų yra dar dvi: viena realė, pernai rudenį Bulotės įsteigta su jo žinoma spalva ir pakraipais, ir žydų antra. Tokiu būdu mūsų mieste yra keturios gimnazijos.

Švietimo ministerija, paėmusi Marijampolės "Žiburio" abi gimnazijas, po atostogų atsiuntė direktoriui raštą, pareikšdamą, kad lotynų kalba nesanti privalomas dalykas. Jos atstovams lankydamas "Žiburio" gimnazijas taip pat pareiškė, o "Žiburio" valdyba įsakė laikyti privalomą dalyką ir išdėstė ministerijai prieštastis, del kurių tai daro, ir kurių viena yra ta, kad gimnaziją baigusius mokinių be lotynų kalbos neprisims užsienio universitetus. Nežinia, ar ministerija vers pildyti tą savo įsakymą ir "Žiburio" gimnazijose. Mokiniai "Žiburio" gimnazijose iki šiolei ta ministerijos "malone" dar nepanorėjo naudotis.

Šį pavasarį Seinuose vietoje vienos mišros gimnazijos buvo įsteigta dvi skyrimai: berniakiškas ir mergaitiškas. Kad gyventojai tenai neturtingi ir mokesčio už mokslą negali mokėti tokio, kaip kitose, tai kun. kaunauinkas Laukaitis šią vasarą iškeliavo į Ameriką gimnazijoms aukų rinkti, nes jos pačios išsilaikyti negali.

Seinai dabar lenkų užimti. Lietuvių kareivius drąsiai besiginančius išvijo rugpjūčio 23 d. Antrą dieną nakčiai lietuvių kareiviai iš Lazdijų užpuolė lenkus, daug išmušė (vienai sako 45, kiti 64) ir vėl atsimetė į Seinus, bet neturėdami gana šovinių, pasitraukė. Lenkai sugrįžo ir iki dabar laikosi. Labai žiauriai su lietuviiais elgiasi, taip nei vokiečiai nedarė. Kunigus Joną Naujoką, Antaną Sivickį ir Petrą Dvaranauską suareštavę išgabeno iš Seinų. Gimnazijų mokinius išvaikė, draskė jų kepurės, ženklelius, paėmė drabužius; kas nesuskubėjo išsprukti nurėdė ir nuavė. Į bažnyčios bokštą įstatė kulksnavidį. Vyskupo protestai nieko negelbsti. Sako, kad ir pačiam vyskupui nei į sodą išeiti neleidžia.

Lenkai išvarė iš Beržininko kun. Lastauskį. Dabar tenai klebonauja jaunutis kunigas lenkuojantis Marazas. Šiandien sužinojome, kad lenkai visose okupuotose vietose paskelbė mobilizaciją, vyrų nuo 18 iki 40 metų. Tai tau ir demarkacijos linija.

Kun. J. Totoraitis.

Siuoni pranešu, kad Marijampolėje gyvuoja didelis knygynas vardu "Šešupė." Ji valdo ir veda nuo pernai įsikursi čionai vienuolija Vargdienių Seselės.

Jos turi savo knygyną, spausdintuvę ir ruošos mokyklą. Iš viso seserų yra aštuoniolika; dvi padariusios įžadus, keturiolika naujakių ir 2 postulantes. (Jas vadina bandinėmis). Šimt šimtai arti šešiasdešimties kandi-daičių, bet galima priimti tik dvidešimt, nes nėra vietos ir jėgų tiek daug vieną kartą lavinti.

Marijonų vietinės vienuolijos vyresnysis yra kun. Vincen-

tas Dvaranauskas. Po jo valdžia yra septyni kunigai: keturi įžadų ir trys naujukai. Bro-liai be įventinimų dar nėra padarę įžadų. Jų yra aštuoni: septyni naujukai ir vienas bandinys.

Trys marijonai mokinioja gimnazijose: Totoraitis (istorijos daktaras), Reklaitis (teologijos daktaras) ir Česaitis (taip-gi teologijos daktaras). Kunigas Pijus Andziulis, buvęs mokiniojų seminarijos prefektu Veiveriuose, yra kareivių kapelionu ir pradinės mokyklos mokiniojumi.

Kiti trys marijonai aprupina parapijos reikalus: kun. Vincencas Dvaranauskas (teologijos magistras, buvęs Seinų seminarijos vice-regensas ir profesorius), kun. Jonas Krikščiuikaitis (buvęs Filipavo klebonas Antano iš Bugnų brolis) ir kun. Vincencas Dargis (buvęs Turoslis klebonas).

Kunigas Reklaitis veda vidurinę Marijonų vienuolyno gyvenimą, lavina brolius ir padeda organizuoti seserų vienuolijai.

K. R.

ATSISUKIMAS Į LIETUVIUS IR LIETUVAITES AMERIKOJE.

Sunkiai praslinko mums keturi metai sunkaus karo, nes daugelis likome be pastogės, be kąsnelio duonos, o nekurie nežinia kur ir šiandien blaškosi po pasaulį, nes karo andra nunešė juos kažin kur.

Neva apimio šiek-tiek pasaulio karas, o Lietuva vis dar su ginklu rankoje turi ginti savo tėvynę nuo išvirkelių Rusų ir užgrobiukų Lenkų. Mes, lietuviai, kaip senovėje žydai, su kirviu vienoje rankoje taisome savo sugriuvusias triobes, kitą ranką su kardu giname savo tėvynę nuo užpuolikų. Mes, prienokai sumanėme, sustiprinimui nupuolusios dviasios, pasistatyti Prienuose "Tautos namą", kuriame susirinkę šventadieniais galėtumėm pasikalbėti apie tėvynės reikalus, pasilinksinti ir sustiprinti savo dvasią.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI

Klausimas 2. Kiek žmonių skaitosi visame pasaulyje?

N. Z.

Atsakymas. Pilnai tikrų apskaitliavimų yra tikrai šviesiose kulturingose šalyse, o kitur tėra tik spėjimų. Sudekant tikrasias žinias ir atsargius spėjimus į kravą išėina, kad žmonių ant žemės gyvena apie pusantro bilijono. Kiti bilijoną vadina milijardu. Pusantro milijardo rašosi šitai 1,500,000,000. Kiti sako, kad visų žmonių skaičius išnešas 1,626,000,000. Reikėtų sudėti 271 tokias Lietuvos, kad išeitų visos žmonijos skaičius.

Klausimas 3. Kada Taikos Konferencija ims svarstyti Baltijos kraštą tai-gi ir Lietuvos reikalus? N. Z.

Atsakymas. Taikos Konferencija šiek tiek minėjo Pabaltijo žemes ir Lietuvą, svarstydama taiką su vokiečiais. Nėra žinios ar Taikos Konferencija svarstys kada nors Lietuvos reikalus atsidėjus. Mūsų neprigulmybę gali svarstyti netiek Taikos Konferencija, kiek Tautų Sąjunga, jei jis išdys iš Taikos Konferencijos.

Tam tikslui tokioj brangenybėje reikia daug lėšų, per tai krepiamės į savo tautiečius, gyvenančius Amerikoje, idant sumetę po keletą dolerių prisiųstų pažymėtam tikslui kunigo Povilaičio vardu savo aukas, už kurias busim labai dėkingi. Aukas malonė-kite siųsti šiuo antraštu:

Lietuva
Prienai, Suv. red.
Kun. A. Povilaičiui.

LIETUVIŠKOS GAIDOS.

1. Šokių Rinkinyje stygų orkestrui, 11 knygutė.
2. Šokių Rinkinyje No. 2 stygų orkestrui 11 knygutė.
3. Žmonios Šokių Rinkinyje pučiamaj orkestrui, 10 knygutė.
4. Šokių Rinkinyje. Pianul. Jame yra 18 lietuviškų šokių.
Oia yra įvairiausių lietuviškų šokių, maršų, himnų, sukintų, everturų ir t.t. Pieno knygučių po \$1.50. Kiti instrumentai po \$5c. Visi orkestrai tikrai \$1.50.
5. Pustais, smulkiai solo, su pritarimu Piano.
6. Penkiolikos dainių, Priraikytos mokyklų chorams.
7. Dvidešimties lietuvių kaimo mokyklų chorų.
Pardaviamos mažos, vidurios, didiosios, pučiamos, instrumentos.
Visa kas yra muzikoj.

V. NICKUS Musical Instruments.

10306 Michigan, Ave.,

Chicago.

JUSŲ PYPKEI RUKALAS

JEIGU geidi daugiau iš pypkės užsiganėdinimo, tai ruyk Prince Albert tabaką. Iimėginę rasi, kad tasai tabakas jums patiks. Jo skonis, kvapenys ir švelnumas toli gražu lenkia visokius kitokius rukalus kokius kada nors vartojai.

PRINCE ALBERT

the national joy smoke

pavelyja jums ruykti kiek tik tai norite. Nuo jo liežuvis nepersti nei gerkle neišdžiusta, nes perstis ir džiovimas yra prašalintas mūsų užpatentuotu procesu. Nusipirk kiek-nors Prince Albert šiandien ir pats persitikrink, kad tai yra puikesnis pypkei ir cigaretams tabakas, negu kada nors rukiai.

R. J. REYNOLDS TOBACCO CO.

WINS FOS-DALEM, N. C.

Vak. rengia L. VYČIU 4 Kp.

PÄSMEKTIJI SIDRAN.

Norėjai pamatyti gyvenimą lietuvių, caro ištremtų Sibiran, atsilankyk—ši drama perstatys.

Henry J. Schnitzer State Bank
141 Washington Street. New York, N. Y.